

กระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ในตำบลบางปลา
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
The process of promoting occupation indentify for the elderly in
Tumbol Bangpla Bangplee district Samutphakarn province.

ธัชกร ภัทรพันธุ์

Thatchakorn Phataraphanpee

สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Faculty of Management science Dhonburi Rajabhut University

tom.lift@gmail.com

Received: May 29, 2020

Revised: July 31, 2020

Accepted: August 3, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ 2) ศึกษากระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม 3) ศึกษาทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ และ 4) เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพโดยตรงจำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกำหนดค่าระดับคะแนนในการเปรียบเทียบรายคู่ และแบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบรายคู่โดยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญของกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า เอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำอาชีพประมงน้ำจืด และอาชีพการเกษตร รองจากอาชีพหลักทำอาชีพประมงแปรรูป เกษตรแปรรูป อาหารคาวหวาน อาชีพศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ และทำอาชีพเป็นส่วนน้อย คือ เครื่องแกงสำเร็จรูป และอาชีพหัตถกรรมจักสาน สำหรับกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมพบว่า การมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพชุมชนและอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน การทำให้กลุ่มอาชีพชุมชนมีความเข้มแข็ง การมีวิธีการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ การมีรูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุและการมีแหล่งการเรียนรู้อาชีพดั้งเดิมของชุมชน เพื่อเป็นกำลังใจกับกลุ่มอาชีพและการวิเคราะห์ทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลาพบว่า ส่วนใหญ่เลือกการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีน้ำหนัก และผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม การท่องเที่ยวชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพที่อยู่ในชุมชนมีความตื่นตัวมองเห็นโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพและเกิดความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่มอาชีพที่ร่วมแรงร่วมใจกันผลิตสินค้าของตนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชุมชน

คำสำคัญ: เอกลักษณ์อาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสมุทรปราการ

Abstract

The purposes of qualitative research to studies 1) the occupation indentify for the elderly data; 2) the participation process of promoting occupation indentify for the elderly groups; 3) the alternative model of promoting occupation indentify for the elderly groups and 4) to analysis alternative model of promoting occupation indentify for the elderly in Tumbol Bangpla Bangplee district Samutphakarn province. The totaled 31 key informants of those who directly involved. The in-depth interview form, pair wise comparison form and opinion form were a research tools. The wise pair wise comparison analysis were analyze in analytic hierarchy process: AHP and analysis data of informants in model on promote the elderly indentify occupation groups in Tumbol Bangpla Bangplee district Samutphakarn province. The research results were found that. Most of the main elderly indentify occupation groups were inland fisheries and agricultures. The secondary were fishery goods, agricultural products, culinary, original dessert and dramatic arts. The occupation found to less were curry paste and handicraft products. The results of participation process on promote the elderly indentify occupation group were found that. The policy of promoting and supporting on the elderly occupation groups, the building a strong occupation community, the system of the elderly indentify occupation groups, the model suitable for the elderly occupation group and the and location for community-based tourism activities and building at community-based tourism in indentify occupation community. The alternative analysis model were found that. Most of the alternative model was community based tourism, secondary was community market and at least was community welfare store and the results of community based tourism model to urge in occupation group at opportunity to increase their income and cooperate on produced their products to supports community-based tourism.

Keywords: Indentify occupation, The elderly, Samutprakarn Province

บทนำ

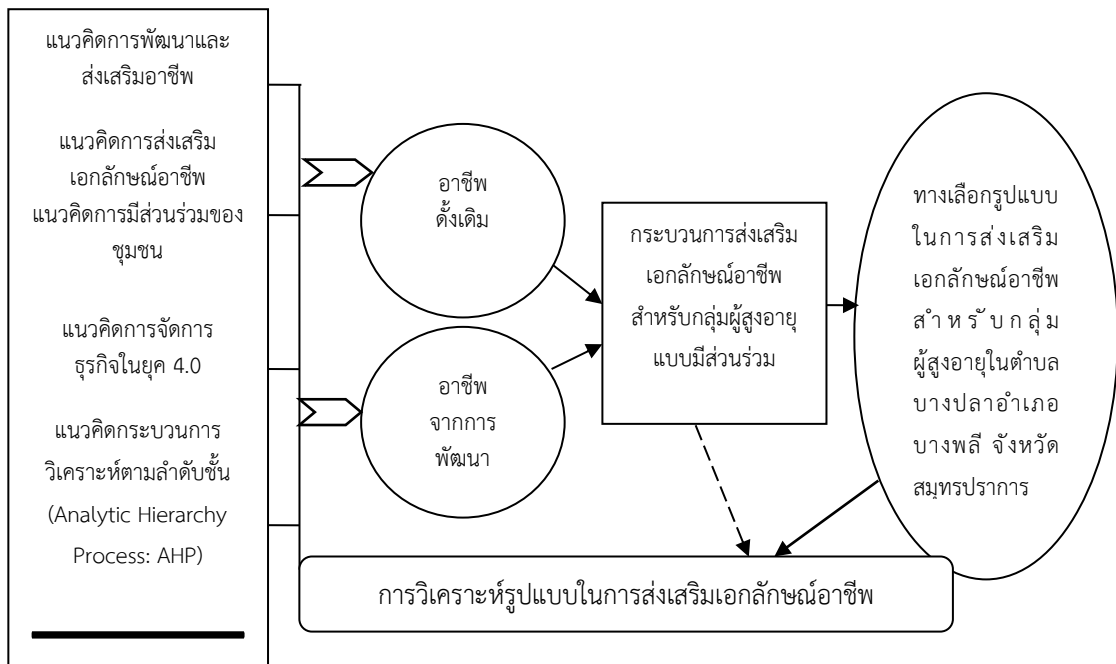
ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงอายุทำให้เกิดปัญหาตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่ต้องจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดสวัสดิการและให้บริการสุขภาพอนามัยให้กับผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากรายงานการสังเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 จำนวน 6,521,749 คน งบประมาณจ่าย 37,893.40 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 6,798,802 คน งบประมาณจ่าย 52,536.84 ล้านบาท ปี 2556 จำนวน 7,342,028 คน งบประมาณจ่าย 58,347.01 ล้านบาท ปี พ.ศ.

2557จำนวน 7,686,978 คน งบประมาณจ่าย 61,408.52 ล้านบาทปี พ.ศ. 2558 จำนวน 8,030,300 คน งบประมาณจ่าย 64,302.11 ล้านบาท (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) และ ปัญหาเกี่ยวกับการเพิ่มภาระการดูแลผู้สูงอายุของครัวเรือน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดสถานที่อยู่อาศัยให้กับ ผู้สูงอายุทำให้อัตราการพึ่งพิงของวัยทำงานต่อการแบกรับการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น ดังรายงานปี พ.ศ. 2553 ประชากรวัยทำงาน 5 คน มีศักยภาพแบกรับผู้สูงอายุ 1 คน และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2583 ประชากรวัยทำงาน 1.7 คน แบกรับผู้สูงอายุ 1 คน แสดงให้เห็นว่าประชากรวัยทำงานต้องรับภาระดูแล ผู้สูงอายุมากขึ้นทำให้ขาดแคลนแรงงานของวัยทำงานในภาคธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจผลิต ธุรกิจพาณิชย์กรรม และธุรกิจบริการที่ต้องใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทดแทน ซึ่งเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ภาครัฐต้อง จัดสวัสดิการกับผู้ให้แรงงานเหล่านี้เพิ่มขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ปัญหาที่พบ คือ 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุจะมีรายได้ ไม่ถึง 3 หมื่นบาทต่อปี มีรายได้ที่ต่ำกว่าเส้นยากจน (ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,647 บาทต่อคนต่อเดือนหรือ 31,764 บาทต่อคนต่อปี) ทำให้เกิดวิกฤติที่รัฐต้องวางมาตรการช่วยเหลือเป็นวาระแห่งชาติในการแก้ปัญหา จากการเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดแนวทางจัดการปัญหาอย่างเร่งด่วน ดังจะเห็นได้จากกรณีกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับภาคีเครือข่ายประชารัฐทั้งภาครัฐ เอกชน และ ภาคประชาสังคมร่วมกันแก้ปัญหาในการเป็นสังคมผู้อายุโดยเฉพาะผู้สูงอายุในชุมชนด้วยการส่งเสริมและ พัฒนาผู้สูงอายุทุกกลุ่ม เพื่อให้มีหลักประกันและความมั่นคงในชีวิต โดยน่านโยบายของรัฐบาลด้านการ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรู้ ความสามารถที่สะสมประสบการณ์มาอย่าง ยาวนานมาพัฒนาต่อยอดสร้างงาน สร้างอาชีพที่เหมาะสมกับกำลังและอายุ โดยจัดตั้งศูนย์พัฒนาจัด สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 12 แห่งและศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ในระดับ ตำบลจำนวน 1,279 แห่ง เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพ การถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ให้แก่ผู้สูง วัยให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นและสามารถสร้างคุณค่าของตนเองได้ด้วยการทำงานตามสภาพความเหมาะสมของ ร่างกาย เพื่อทำงานที่เหมาะสมกับศักยภาพและประสบการณ์ เพื่อสร้างรายได้ในการดำรงชีวิต (ธนาภรณ์ พรหมสุวรรณ, 2561) ซึ่งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพดังกล่าว คือการสำรวจและค้นหาอาชีพที่ เป็นเอกลักษณ์หรืออาชีพดั้งเดิมของชุมชนนั้น ๆ ที่สืบทอดต่อกันมาและยังคงมีอยู่ในแต่ละคนหรือรวมเป็น กลุ่มอาชีพหรือเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำมาสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจด้วยการพัฒนาต่อยอดที่ทำให้เกิด รายได้ที่พึ่งตนเองได้ โดยมีกลุ่มผู้สูงอายุเป็นผู้ขับเคลื่อนอาชีพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับการจัดประชุมประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบล บางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2560 เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ รวมถึงรับฟังปัญหาและความต้องการของกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครชุมชน และกลุ่มอาชีพที่ทำอาชีพอยู่แล้วและกลุ่ม อาชีพกลุ่มใหม่ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพเป็นผู้สูงอายุ โดยตัวแทนกลุ่มอาชีพท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ทางกลุ่มอาชีพได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมาด้วยดี แต่สิ่งที่สำคัญที่ต้องการ คือ การหาตลาด การมีที่วางขายสินค้า การมีวัตถุดิบที่เพียงพอและมีแรงงานที่ช่วยในการทำอาชีพเพราะส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ มีลักษณะเฉพาะที่คนรุ่นใหม่ไม่สนใจต่อยอดอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้แรงงานผู้สูงอายุเป็นหลักในการทำอาชีพ” และตัวแทนของกลุ่มอาชีพที่เป็นกลุ่มใหม่กล่าวว่า “ควรนำจุดเด่นของอาชีพที่แต่ละกลุ่มทำอยู่มาบูรณาการ กลุ่มอาชีพร่วมกันเพื่อให้เป็นจุดเด่นกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา เช่น ถ้าต้องการกินปลา หรือขนมหรือหาสินค้าต้องมาที่ตำบลบางปลา แต่จะให้ทางกลุ่มดำเนินการย้อมเป็นได้ยากเพราะไม่รู้จะเริ่ม ได้อย่างไร” สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพใน

ชุมชนยังขาดการจัดเก็บ การสืบค้นความรู้ การประกอบอาชีพชุมชน การเพิ่มช่องทางตลาด กระบวนการเรียนรู้และสืบทอดอาชีพในชุมชน (เอกชัย พุ่มดวง, 2557) และผลการศึกษาที่พบว่า การขาดรูปแบบเครือข่ายเชื่อมโยงในการดำเนินงานแบบบูรณาการเพื่อให้กลุ่มอาชีพมีศักยภาพทั้งด้านปัจจัยการผลิตและการตลาด (ปิยะ เพชรสงค์, 2553) และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างกระบวนการเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ ได้แก่ การขาดเมล็ดเงินและแรงงานที่มีฝีมือต่อการขยายกิจการหรือการขยายกำลังผลิต การขาดวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าและขาดทักษะเรื่องการค้าสัมพันธ์ รวมถึงขาดการพัฒนาในรูปแบบการจำหน่าย ขาดการสนับสนุนทางวิชาการและการส่งเสริมอาชีพอย่างเป็นระบบ (นิกร ผัสดี, 2555)

จากข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษากระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา และศึกษากระบวนการส่งเสริมอาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ นำไปสู่ทางเลือกหรือรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพเหล่านั้นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การมีรายได้และการเสริมสร้างรายได้ให้กับการทำอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ รวมถึงสร้างความมั่นคงในการทำอาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น มีหลักประกันรายได้อันเกิดจากการทำอาชีพ ลดภาระให้กับบุตรหลานและลดค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุของภาครัฐ อีกทั้งจะเป็นต้นแบบอีกวิธีหนึ่งในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพกับกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

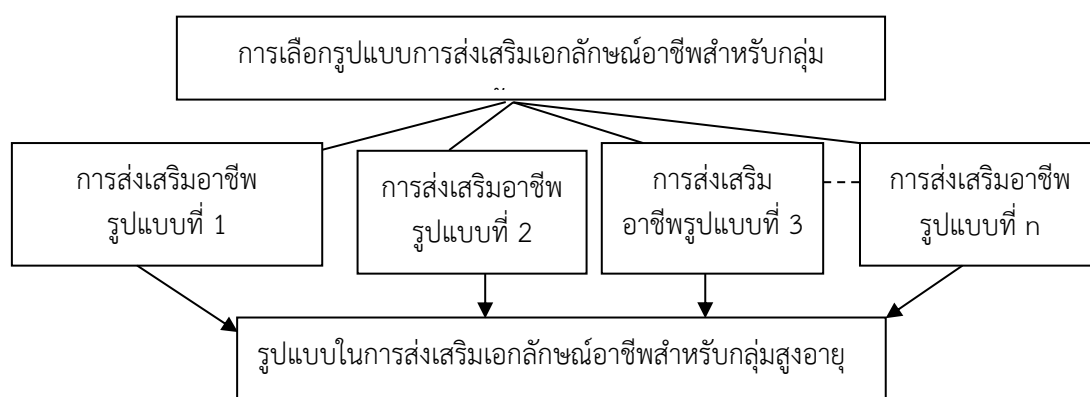
วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (documentary searching) ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุจากตำรา รายงานการวิจัย บทความวิจัย ข้อมูลจากสื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงข้อมูลเอกสารขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน

2. การศึกษาในพื้นที่ (research area surveying) ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อให้ทราบถึงของเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่แท้จริงด้วยการสืบค้น ค้นหา ด้วยการเข้าถึงกลุ่มอาชีพ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ประกอบด้วย ผู้บริหารปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กองสวัสดิการและพัฒนาชุมชนสมาชิกสภาตำบล และประธานสภาวัฒนธรรมตำบล ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำ/สมาชิกของกลุ่มอาชีพในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และนำผลการศึกษาทั้งหมดไปสร้างเป็นข้อสรุปข้อมูลสำคัญของเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังคงอยู่จริง และข้อมูลกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม

3. การศึกษาทางเลือกในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ โดยการกำหนดทางเลือกในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพในรูปแบบต่าง ๆ จากการสังเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) และกำหนดรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพที่มีค่าน้ำหนักการให้ความสำคัญมากที่สุดจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยนำแนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (analytic hierarchy process: AHP) มาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจเลือกรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ แสดงดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 การเลือกรูปแบบการส่งเสริมอาชีพตามแนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น
ที่มา (ดัดแปลงจากเกษม ภูนาศรี และคณะ, 2559)

4. การวิเคราะห์ การวิจัยมีการวิเคราะห์รูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุด เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดจากรูปแบบนี้ ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ สมาชิกในกลุ่มอาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ตามรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ โดยกำหนดการทำกิจกรรมในเดือนพฤษภาคมและเดือนสิงหาคม พ.ศ.2561 เพื่อให้เกิดกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่ชัดเจนมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพโดยตรง โดยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเฉพาะเจาะจง (criterion based selection) เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 31 คน ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน กองสวัสดิการ และพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน สมาชิกสภาตำบล จำนวน 2 คนรวมเป็น จำนวน 5 คน (2) ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 14 คน และประธานสภาวัฒนธรรมตำบลจำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวน 16 คน และ (3) ผู้นำ/สมาชิกของแต่ละกลุ่มอาชีพในเขตพื้นที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 10 คน

โดยผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าว จากหลักเกณฑ์ 3 ประการ คือ (1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจต่อการทำอาชีพชุมชน โดยเฉพาะอาชีพของผู้สูงอายุใน ชุมชนและมีบทบาทสำคัญในฐานะการเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้ถ่ายทอด และผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อ การสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพ (2) เป็นบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วน ร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพชุมชน และแสดงตนเข้ามีส่วนร่วมทุกครั้งจนเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน และ (3) เป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำทางความคิดและกล้าแสดงออกให้ความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาตาม ประสบการณ์และความรู้ของตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview form) ผู้วิจัยใช้แนวการสัมภาษณ์เชิงลึก (interview guide) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non participant observation) ในการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังคงอยู่จริง และข้อมูลกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม

2. แบบกำหนดค่าระดับคะแนนในการเปรียบเทียบรายคู่ (pair wise comparison form) ตามแนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้ในการตัดสินใจให้น้ำหนัก ความสำคัญจากทางเลือกต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่ม ผู้สูงอายุ

3. แบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด (opinion form) เป็นแบบแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องและผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการทดสอบทางเลือกตามรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับ กลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีแนวคำถามที่เปิดกว้างแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้ข้อความจริง และ ตรงไปตรงมาในรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงรายบุคคล (criterion based selection) การสนทนากลุ่ม (focus group) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non participant observation) ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

1.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะจงรายบุคคล โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการเข้าพบ โดยตรงหรือนัดหมายล่วงหน้าด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจและซักถามเหตุผลสำคัญได้เต็มที่ตามแนว คำถามที่กำหนดไว้ ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ การสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาต จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

1.2 การสนทนากลุ่ม (focus group) โดยการร่วมสนทนาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อรวบรวมข้อมูลใน ประเด็นเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม

ร่วม โดยใช้วิธีการผ่าน social network อาทิ กลุ่ม line, face book ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญและวิธีการเข้าร่วมสนทนากลุ่มด้วยตนเองและสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.3 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non participant observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ส่วนที่มีความเกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัย โดยการเข้าพบโดยตรงหรือนัดหมายล่วงหน้า ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ การสังเกตบันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แบบกำหนดค่าระดับคะแนนในการเปรียบเทียบรายคู่ (pair wise comparison form) โดยการรวบรวมแบบค่าระดับคะแนนในการเปรียบเทียบรายคู่ของรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) โดยผู้วิจัยรับด้วยตนเองและรวบรวมแบบค่าระดับคะแนนเพื่อทำการกำหนดรหัสและแปลผลต่อไป

3. แบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด (opinion form) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการทดสอบรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายตามความสะดวกจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ การจดข้อมูลสำคัญ การสังเกต การเข้าร่วมกิจกรรม การเข้าร่วมกลุ่ม social network อาทิ กลุ่ม line, face book การบันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ของทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ และรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การตรวจสอบ (checking) เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลสำคัญตามแนวคำถามในขอบเขตเนื้อหากระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการที่เกิดจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะจงรายบุคคล การสนทนา การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แบบกำหนดค่าระดับคะแนนในการเปรียบเทียบรายคู่ และแบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด โดยจัดเก็บและแยกประเภทข้อมูลในแต่ละประเภท รวมถึงแยกประเภทข้อมูลการทดสอบเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ผล แปลผล และสรุปการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการนำข้อมูลจากการจดบันทึก การสังเกตบันทึกภาพ/บันทึกเสียง ทั้งหมดมาวิเคราะห์ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) โดยพิจารณาประเด็นหลัก (major themes) และแบ่งเป็นประเด็นย่อย (sub-themes) ตามแนวคำถามตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ จากนั้นใช้เทคนิคการสังเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อเชื่อมโยงเป็นร้อยแก้ว และแสดงผลของข้อมูลกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

2. การเสนอทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ด้วยการนำข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการทบทวนแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์และใช้เทคนิคการสังเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อเชื่อมโยงเป็นร้อยแก้วและแสดงผลทางเลือกรูปแบบต่าง ๆ ในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ และคำนวณค่าน้ำหนักการให้ความสำคัญของรูปแบบในแต่ละรูปแบบ ด้วยการนำตัวเลขระดับความสำคัญที่เกิดจากการเปรียบเทียบรายคู่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละราย หรือตัวแทนกลุ่มมาคำนวณหาค่าน้ำหนักตามวิธีการของกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นและได้รูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพที่มีตัวเลขค่าน้ำหนักสูงสุดเพื่อเป็นทางเลือกในการทดสอบ

3. การเสนอผลการวิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพ ด้วยการแสดงข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากกิจกรรมการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพ มาร้อยเรียงเป็นร้อยแก้วและแสดงผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์ด้านภาพรวม ด้านการมีรายได้ของกลุ่มอาชีพ ด้านความพร้อมของกลุ่มอาชีพ และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงในอนาคต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นสถิติที่ใช้ตัวเลข 1-9 มาใช้ในการคำนวณหาค่าระดับการให้น้ำหนักความสำคัญในแต่ละรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพ โดยการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่มีค่าสูงสุด ตามกระบวนการวิเคราะห์ลำดับชั้น (analytic hierarchy process: AHP) โดยแสดงความหมายของตัวเลขระดับความสำคัญ 1-9 เพื่อแทนค่าน้ำหนักในการเปรียบเทียบเกณฑ์แต่ละคู่ (Satty, 1980)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาด้านอาชีพ พบว่า อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพ 1) ประมงน้ำจืด อาทิ การเลี้ยงปลาสด ปลานิล ปลาเบญจพรรณ กุ้งขาว และ 2) อาชีพการเกษตร อาทิ สวนมะม่วงน้ำดอกไม้พันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ 4 ที่เป็นสายพันธุ์ที่สร้างชื่อเสียงกับตำบลบางปลาและปลูกกล้วยน้ำว้า รองลงมาเป็นอาชีพ 1) ประมงแปรรูป ประกอบด้วย เกษตรและถนอมสัตว์น้ำ อาทิ ปลาสดเค็มตากแห้งแดดเดียว ปลาสดหอมตากแห้ง ทำอาชีพแปรรูปสัตว์น้ำให้เป็นส่วนประกอบสำคัญในตัวผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิ ปลาสดกรอบสามรส ปลาสดเนื้อทอง ปลาสดซอยทอดกรอบ ข้าวเกรียบปลาสด ข้าวเกรียบปลาสดผสมพริกเผา 2) เกษตรแปรรูป อาทิ มะม่วงน้ำปลาหวาน ข้าวเหนียวมะม่วง กล้วยอบเนย กล้วยคลุกเนย 3) อาหารคาว อาทิ แกงส้ม แกงส้มมะละกอ ปลาตะเพียน แกงคั่วปลาหม้อ ไข่ปลาหม้อ ต้มกะปิปลาหม้อ (สูตรโบราณ) 4) ทำอาหารหวาน อาทิ ขนมกง ขนมถั่วแฉกพระจันทร์ข้างแรม ขนมเบื้องญวน ขนมจีบ มะตะบะ เฉาก๊วยเห็ด และขนมไทย อาทิ ขนมชั้น ขนมหม้อแกง ฝอยทอง ทองหยอด เม็ดขนุน และ 5) อาชีพนาฏศิลป์ อาทิละครชาตรี ปี่พาทย์มโหรีไทย และทำอาชีพเป็นส่วนน้อย เป็นอาชีพ 1) เครื่องแกงสำเร็จรูป อาทิ เครื่องแกงส้ม น้ำพริกปลาสด น้ำพริกปลานิล น้ำพริกเห็ด และ 2) อาชีพหัตถกรรมจักสาน อาทิ งานจักสานที่ทำจากหวาย ไม้ไผ่ พลาสติค ต้นธูปฤๅษี (กกช้าง) และผักตบชวา

ผลศึกษากระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 คือ กระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมเป็นจำนวน 31 คน ให้ความเห็นในประเด็นสำคัญสามารถวิเคราะห์ออกเป็น 4 ด้าน คือ

(1) ด้านการมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพชุมชนและอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ประกอบด้วย การจัดประชุมร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสมาชิกกลุ่มอาชีพก่อนที่จะดำเนินการส่งเสริมอาชีพ การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมอาชีพดั้งเดิมในตำบลบางปลาลงในทุกกิจกรรมของหน่วยงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการกิจกรรมร่วมกัน การจัดทำงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่โดดเด่นของตำบลลงในแผนพัฒนาสี่ปีเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องทั้งการค้นหา สนับสนุนและส่งเสริมอาชีพดังกล่าว และจัดทำเป็นแผนกิจกรรมและประเมินผลแผนกิจกรรมในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับ

ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องโดยกองสวัสดิการและพัฒนาชุมชนเป็นผู้ดูแลหลัก รวมถึงสร้างตัวชี้วัดในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพในชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์และจัดทำเป็นโครงการนำร่องเพื่อการส่งเสริมอาชีพดั้งเดิมหรืออาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

(2) **ด้านการทำให้กลุ่มอาชีพชุมชนมีความเข้มแข็ง** ประกอบด้วย สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือร่วมใจกันและทุกคนล้วนสามารถเป็นผู้นำกลุ่มแทนกันได้ สมาชิกในกลุ่มอาชีพโดยเฉพาะสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะทำอาชีพอย่างแท้จริง สมาชิกในกลุ่มอาชีพมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมของกลุ่มเป็นอย่างดี และผู้นำกลุ่มอาชีพต้องมีศิลปะในการจูงใจให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมได้อย่างมีความสุขโดยไม่ควรเน้นการมีรายได้จนเกินไป รวมถึงผู้นำกลุ่มอาชีพมีทักษะในการแก้ปัญหาและเรียนรู้วิธีการที่จะทำให้ปัญหาในการทำกิจกรรมกลุ่มอาชีพน้อยลงด้วยการเป็นผู้นำในการพูดจาเวลามีปัญหา คับข้องใจกันของสมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่มอาชีพเป็นคนที่มีเคยทำอาชีพดั้งเดิมเหล่านั้นมาก่อนและคนในกลุ่มให้ความนับถือ และกลุ่มอาชีพมีกิจกรรมในการขายสินค้าใหม่ ๆ เช่น กิจกรรมขายสินค้าทางออนไลน์ ผ่าน facebook line และ website

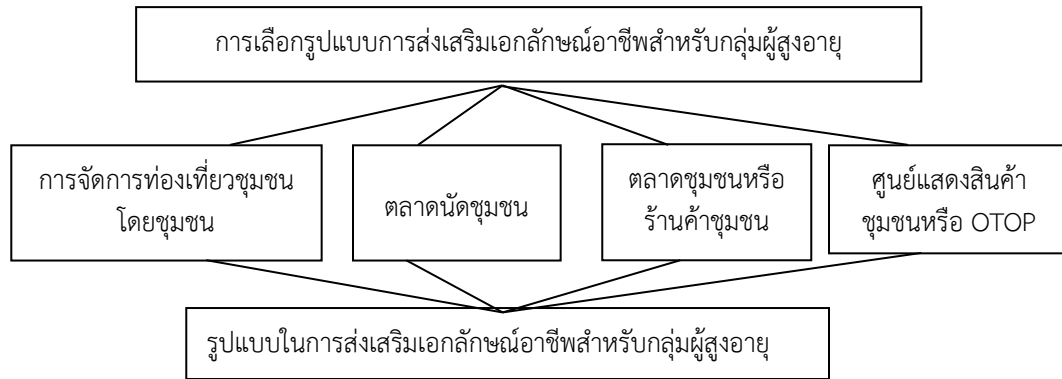
(3) **ด้านการมีวิธีส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ** ประกอบด้วย การจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้ชัดเจนเพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าชุมชนและส่งประกวดเพื่อสร้างการยอมรับกับสินค้านั้น และจัดกิจกรรมทางการตลาดเกี่ยวกับการซื้อการขายในรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุตามความสมัครใจ รวมถึงจัดเวทีเล่าเรื่องอาชีพชุมชน โดยเชิญผู้นำกลุ่มอาชีพหรือสมาชิกในกลุ่มอาชีพเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากการทำอาชีพ และจัดระบบประมาณเพื่อทำโครงการฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้คนรุ่นใหม่ ใส่ใจอาชีพดั้งเดิม ด้วยการคัดเลือกคนรุ่นใหม่เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มอาชีพโดยมีพี่เลี้ยง เพื่อทำการถ่ายทอดกระบวนการทำอาชีพนั่น

(4) **ด้านรูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ** ประกอบด้วย จัดสถานที่ในรูปแบบตลาดนัดชุมชนที่ไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ทำให้กลุ่มอาชีพได้มีที่ในการวางขายสินค้าเหมือนการทำตลาดนัดแตกต่างตรงที่ว่าตลาดชุมชนจะเน้นการขายสินค้าชุมชนและไม่เสียค่าเช่าที่ในการวางขาย นำสินค้าจากกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในตำบลไปขายในงานต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดทั้งที่จัดโดยภาครัฐและภาคเอกชน เช่น งานแสดงสินค้าโอท็อป งานแสดงสินค้าชุมชนตามศูนย์แสดงสินค้า งานแสดงของดีชุมชนในจังหวัดและต่างจังหวัด เป็นต้น และสร้างความเป็นเอกลักษณ์ชุมชนที่มีอาชีพเป็นตัวนำ มีคุณภาพสินค้าและสถานที่ที่โดดเด่นเพื่อนำเสนอและรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนที่มีคนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ รวมถึงการพัฒนาร้านค้าชุมชนหรือตลาดชุมชน เพื่อให้มีความหลากหลายในสินค้าและเป็นที่รวมของสินค้าชุมชนที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันทำกลุ่มอาชีพ และทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนและแหล่งการเรียนรู้อาชีพดั้งเดิมของชุมชน เพื่อเป็นกำลังใจกับกลุ่มอาชีพให้ดำรงอยู่และสืบทอดกันต่อไป

การวิเคราะห์รูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 คือ การเสนอทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา โดยมาสังเคราะห์เป็นทางเลือกในการส่งเสริมอาชีพและการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญของรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ จากค่าระดับการให้ความสำคัญของตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ตามกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น (analysis hierarchy process: AHP) ของ Satty (1980) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้กับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพผ่านการให้ความสำคัญของตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ (1) การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน (2) ตลาดนัดชุมชน (3) ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน และ (4) ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP แสดงดังภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 ผังสำหรับการเลือกรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

ผลการวิเคราะห์ระดับการให้ความสำคัญในการเลือกรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ มีขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพเป็นรายคู่

รูปแบบการส่งเสริมอาชีพ	การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	ตลาดนัดชุมชน	ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP
การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	1	5	7	1
ตลาดนัดชุมชน	1/5 (0.20)	1	1	3
ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	1/7 (0.14)	1	1	2
ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP	1	1/3 (0.33)	1/2 (0.50)	1
รวม	2.34	7.33	9.50	7.00

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน “ค่อนข้างมาก” กับตลาดนัดชุมชน มีค่าเท่ากับ 5 และให้ความสำคัญ “มากกว่า” ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน มีค่าเท่ากับ 7 รวมถึงให้ความสำคัญ “เท่ากัน” กับศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP มีค่าเท่ากับ 1 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญกับตลาดนัดชุมชน “เท่ากัน” กับตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน มีค่าเท่ากับ 1 และให้ความสำคัญ “ปานกลาง” กับศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP มีค่าเท่ากับ 3

ตารางที่ 2 การคำนวณค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพ

รูปแบบการส่งเสริมอาชีพ	การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	ตลาดนัดชุมชน	ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP	ผลรวมคะแนน	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญ (ผลรวม)/4	อันดับน้ำหนักความสำคัญ
การจัดการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	0.43	0.68	0.73	0.14	1.98	0.49	1
ตลาดนัดชุมชน	0.08	0.14	0.11	0.43	0.76	0.19	2
ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	0.06	0.14	0.11	0.29	0.60	0.15	4
ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP	0.43	0.04	0.05	0.14	0.66	0.17	3
ผลรวมเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	4.00	1.00	

จากตารางที่ 2 การคำนวณค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ให้น้ำหนักความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 รองลงมาตลาดนัดชุมชน เป็นอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.19 ศูนย์แสดงสินค้าชุมชน หรือ OTOP เป็นอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.17 และตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน เป็นอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.15

โดยสรุป การวิเคราะห์ทางเลือกในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ได้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน ตลาดนัดชุมชน ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน และศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP และเมื่อนำมาคำนวณน้ำหนักความสำคัญ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมอาชีพกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 รองลงมาตลาดนัดชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.19 และตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชนน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.15

ผลการวิเคราะห์รูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุใน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 4 โดยการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางเลือกที่มีค่าน้ำหนักการให้ความสำคัญอันดับที่ 1 คือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน กำหนดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนร่วมกับผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำ/สมาชิกกลุ่มอาชีพในหัวข้อกิจกรรมเรื่อง “one day trip: ท่องเที่ยวชุมชนตามตำนานของดีบางปลา เอกลักษณ์อาชีพชุมชน” โดย กำหนดผู้เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เป็นจำนวนทั้งหมด 80 คนประกอบด้วยผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 60 คน ผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและสมาชิกกลุ่มอาชีพ เป็นจำนวน 20 คน ด้วยการกำหนดจุดเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนตามสถานทำอาชีพและแหล่งจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมของชุมชน จำนวน 11 จุด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่ของกลุ่มอาชีพที่ทำอยู่แล้วเป็นหลักเพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพตามรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน

ผลจากวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากข้อมูลแสดงความคิดเห็นปลายเปิด ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยชุมชนตามเส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 11 จุด พบว่า กลุ่มเอกลักษณ์อาชีพที่อยู่ในชุมชนมีความตื่นตัวและมองเห็นโอกาสในการสร้างผล เกิดการร่วมกันคิดและร่วมกันตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพในชุมชน เป็นประสบการณ์และความแปลกใหม่ในการบริหารจัดการอาชีพชุมชน สมาชิก/กลุ่มอาชีพมีโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับพวกเขาจากกิจกรรมที่จัดขึ้น สมาชิก/กลุ่มอาชีพมีความต้องการให้จัดในรูปแบบนี้น่าสนใจกว่านำสินค้าไปวางขายนอกสถานที่ สมาชิก/กลุ่มอาชีพพร้อมและยินดีให้ความร่วมมือในการส่งเสริมรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชน และ ผู้นำชุมชนมองว่าควรมีกิจกรรมย่อยอีกเพื่อให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมในการยกยอปอปลาสด การล่องเรือ การมีจุดถ่ายรูป ถ่ายภาพหรือ check in รวมถึงผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประสบการณ์และความรู้ในเอกลักษณ์อาชีพของชุมชนจากผู้นำกลุ่มอาชีพและวิทยากรในการแนะนำกลุ่มอาชีพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพ และผู้เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มอาชีพมีความสัมพันธ์อันดีและมีความเป็นกันเองมากกว่าการซื้อขายผลิตภัณฑ์สินค้าอย่างเดียว มีการสอบถามความเป็นมาของสินค้าขั้นตอนและวิธีการผลิตสินค้า

อภิปรายผล

อภิปรายผลกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนี้

ข้อมูลสำคัญของผู้บริหารปกครองท้องถิ่น

1. การมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพชุมชนสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ได้แก่ การจัดประชุมร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสมาชิกกลุ่มอาชีพก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมอาชีพดั้งเดิมในตำบลบางปลาลงในทุกกิจกรรมของหน่วยงาน และจัดทำงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่โดดเด่นของตำบลลงในแผนพัฒนาสี่ปี รวมถึงจัดทำเป็นแผนกิจกรรมและประเมินผลแผนกิจกรรมในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง และสร้างตัวชี้วัดในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพในชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นประจักษ์ และจัดทำเป็นโครงการนำร่องเพื่อการส่งเสริมอาชีพดั้งเดิมหรืออาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพชุมชนใน ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ตามทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนนำไปกำหนดนโยบายหรือแผนงานในการพัฒนาของหน่วยงานของตน เช่น ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ในพื้นที่และพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การจัดทำแปลงต้นแบบผ่านศูนย์เรียนรู้และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ภาคปฏิบัติเพื่อสร้างองค์ความรู้ความสามารถในการยกระดับการผลิตแปรรูป การตลาดและ การบริหารจัดการ การสนับสนุนการเพิ่มรายได้จากอาชีพนอกภาคเกษตร และสอดคล้องกับการพัฒนากลุ่มอาชีพตามพระราชดำริที่กล่าวถึงการดำเนินงานตามโครงการควรกำหนดไว้กว้าง ๆ สามารถปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้และควรวางระบบและกำหนดทิศทางในการทำงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับปรัชญาและเป้าหมายของงาน และถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ รวมถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการและ มีระบบติดตามประเมินผลเพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนาแต่ละกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง

2. การทำให้กลุ่มอาชีพชุมชนมีความเข้มแข็ง ได้แก่ สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือร่วมใจกัน และทุกคนล้วนสามารถเป็นผู้นำกลุ่มแทนกันได้ สมาชิกในกลุ่มอาชีพโดยเฉพาะสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะทำอาชีพอย่างแท้จริง และสมาชิกในกลุ่มอาชีพมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมของกลุ่มเป็นอย่างดี รวมถึงผู้นำกลุ่มอาชีพต้องมีศิลปะในการจูงใจให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมได้อย่างมีความสุขโดยไม่ควรเน้นการมีรายได้จนเกินไป และมีทักษะในการแก้ปัญหาและเรียนรู้วิธีการที่จะทำให้ปัญหาในการทำกิจกรรมกลุ่มอาชีพน้อยลงด้วยการเป็นผู้นำในการพูดจาเวลามีปัญหาคับข้องใจกันของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาของกลุ่มอาชีพประชาชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ 2547-2552 ดังปรากฏตามหลักการพัฒนากลุ่มอาชีพให้ความเข้มแข็ง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อให้นานบรรลุเป้าหมายร่วมกันและเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และสร้างจิตสำนึกของสมาชิกในการทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม รวมถึงพัฒนาสมาชิกของกลุ่มอาชีพให้มีวิสัยทัศน์และทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการจัดการฝึกอบรมที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม การพบปะกันระหว่างกลุ่มอาชีพเพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การทำงานระหว่างกัน เพื่อสร้างคุณค่าของการทำงานร่วมกันการช่วยเหลือและแบ่งปันซึ่งกันและกันรวมถึงการร่วมกันดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม

3. การมีวิธีการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม เพื่อบางครั้งกลุ่มอาชีพนี้ต้องการความช่วยเหลือการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าชุมชนและส่งประกวด เพื่อสร้างการยอมรับกับสินค้านั้นและจัดกิจกรรมทางการตลาดเกี่ยวกับการซื้อขายในรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุตามความสนใจของพวกเขา รวมถึงจัดเวทีเล่าเรื่องอาชีพชุมชนโดยเชิญผู้นำกลุ่มอาชีพหรือสมาชิกในกลุ่มอาชีพเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากการทำอาชีพของพวกเขา ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุที่เข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในด้านสภาพร่างกายความรู้ ความสามารถและภูมิปัญญา และมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุส่งผลให้การสืบทอดอาชีพชุมชนคงอยู่ต่อไป โดยกิจกรรมในการส่งเสริมเช่นว่านี้ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพตามความถนัดและความสนใจ รวมถึงศักยภาพของผู้สูงอายุหรือพัฒนาต่อยอดอาชีพที่ผู้สูงอายุได้ทำอยู่ เช่น การจักสาน การปั้น การประดิษฐ์ และงานฝีมือต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมแสดงผลงานและสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุให้กับผู้สนใจและกิจกรรมถ่ายทอด ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรมและอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เพื่อให้คนรุ่นใหม่รับรู้และมีความสนใจที่จะสืบทอดอาชีพเหล่านี้ต่อไป

4. รูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ชุมชนที่มีอาชีพเป็นตัวนำ มีคุณภาพสินค้าและสถานที่ที่โดดเด่นเพื่อนำเสนอและรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนที่มีคนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ และการทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนและแหล่งการเรียนรู้อาชีพดั้งเดิมของชุมชน เพื่อเป็นกำลังใจกับกลุ่มอาชีพให้ดำรงอยู่และสืบทอดกันต่อไป ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมอาชีพชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มอาชีพได้มีโอกาสและช่องทางในการเพิ่มการผลิตและจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มมากขึ้น ได้แก่ แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชนเป็นการบูรณาการนวัตกรรมผสมผสานกับวิถีชีวิตในการผลิตสินค้าชุมชนและนำการท่องเที่ยวชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม ภูณาศรี และคณะ (2559) ในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบอีกทั้งผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีเอกลักษณ์ในการดึงดูดที่เด่นชัดในพื้นที่

อภิปรายผลทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

ทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา พบว่า น้ำหนักการให้ความสำคัญ เกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมอาชีพด้วยการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชนที่สอดคล้องยุทธศาสตร์ใหม่ของภาครัฐ ที่ต้องการให้เกิดการบูรณาการนวัตกรรมผสมผสานกับวิถีชีวิตในการผลิตสินค้าชุมชนและนำการท่องเที่ยวชุมชนผนวกเข้าไป เพื่อการสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง ที่ระบุไว้ในโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ซึ่งเป็นแนวคิดพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้น การส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการดึงนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชนให้ชาวบ้านได้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชนของตนเอง สร้างรายได้เพิ่มให้ชุมชนโดยนำเอาเสน่ห์ ภูมิปัญญาวิถีชีวิต วัฒนธรรม

อภิปรายผลการวิเคราะห์รูปแบบทางเลือกในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิเคราะห์รูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุโดยการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน พบว่า กลุ่มเอกลักษณ์อาชีพที่อยู่ในชุมชนมีความตื่นตัวและมองเห็นโอกาสในการสร้างและเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพ เกิดความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่มอาชีพที่ร่วมแรงร่วมใจกันผลิตสินค้าของตน เกิดการร่วมกันคิดและร่วมกันตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดตามโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการดึงนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชนให้ชาวบ้านได้ขายสินค้าอยู่ภายในชุมชนของตนเอง สร้างรายได้เพิ่มให้ชุมชนโดยนำเอาเสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ทำให้เกิดรายได้กระจายภายในชุมชน ส่งเสริมการสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยทุกคนในชุมชนพร้อมเป็น เจ้าบ้าน และส่งผลให้ลูกหลานไม่ต้องออกไปหารายได้จากภายนอกชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1. เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายหรือกำหนดเป็นแผนการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชน เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานองค์กรปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ
2. เป็นข้อมูลสำคัญต่อรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพในชุมชนตามรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชนลงในแผนพัฒนาชุมชนและนำร่องเป็นโครงการต้นแบบพร้อมกับพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพในชุมชนให้กับผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ สมาชิกในกลุ่มอาชีพและกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำอาชีพผ่านทางหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพหรือผ่านทางสื่อออนไลน์ หรือโซเชียลมีเดียเพื่อให้ครอบคลุมในการเข้าถึงข้อมูลถึงอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการทำอาชีพให้มีความเข้มแข็ง สร้างรายได้อย่างมั่นคง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งจะทำให้มองเห็นภาพรวมและบริบทของการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

2. ควรมีการศึกษาทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพชุมชนที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่น ๆ จะทำให้การส่งเสริมอาชีพชุมชนครอบคลุม และส่งผลของการศึกษาวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพชุมชนในแต่ละพื้นที่เพื่อสังเคราะห์และบูรณาการการส่งเสริมอาชีพชุมชน เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรภาคสังคมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและส่งเสริมได้ถูกต้องชัดเจนและเป็นนโยบายที่เป็นรูปธรรมสามารถปฏิบัติได้จริง
4. ควรมีการศึกษาวิจัยกระบวนการส่งเสริมอาชีพชุมชนโดยการนำแนวคิดโลจิสติกส์ชุมชนและแนวคิดการทำอาชีพชุมชนในยุค 4.0 เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- เกษม กุณาศรี และคณะ. (2559). การเลือกเอกลักษณ์ท้องถิ่นสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยพู่. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(4), 88-89.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การ พัฒนาผู้สูงอายุอย่างบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ.
- ธนาภรณ์ พรหมสุวรรณ. (2561). *จับมือทำม่อนใหม่พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2561, จาก https://www.matichon.co.th/lifestyle/news_873825
- นิกร ผัสสี. (2555). *การส่งเสริมกลุ่มอาชีพราษฎรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอมะนัง จังหวัด ลำปาง*. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ปิยะ เพชรสงค์. (2553). *รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน จากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา*. (รายงานการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *รายงานการศึกษาผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาประเทศจากผลการ คาดประมาณประชากรของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ.
- เอกชัย พุ่มดวง. (2557). *กระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมตามแนวเศรษฐกิจชุมชนใน ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอมะนัง จังหวัดสุพรรณบุรี*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราช ภัฏสวนดุสิต.
- Satty, Tomus L. (1980). *The Analytic Hierarchy Process*. New York: McGraw Hill.

Translated Thai References

- Kunasri, K. & et al. (2016). Local identity for community product development: case study of Baan Huay Chompoo community enterprise. *Journal of humanistic and social sciences*. 10(4), 88-89.

- National Economic and Social Development Board. (2018). *Guidelines integrated for driving strategies of elderly development*. Bangkok: Office of National Economic and Social Development Board.
- Pasadee, N. (2012). *Promotion of occupational groups by Tambon Administrative Organizations in Maetha District, Lampang Province*. (Master of Public Administration, Chiang Mai University).
- Pechsong, P. (2010). *The Study of existing and connection format of agriculturist under the push and support from sub district administrative organization. In Nakorn Sri Thamarat province*. (Research report). Songkhla: Rajamangala University of Technology Srivijaya.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). *The effect to changes in population structure and suggestions to development of Thai opulation*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Phumduang, E. (2014). *The process of learning about local wisdom in accordance with the community economy. of careers in Khok Kho Tao Subdistrict, Mueang District, Suphan Buri Province*. (Research report). Bangkok: Suan Dusit Rajabhat University.
- Promsuwan, T. (2018). *Joins hands with the Department of Sericulture to development for elderly*. Retrieved March 13, 2019, from https://www.matichon.co.th/ifestyle/news_873825